

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fô'a acêst'a va ești de trei ori pe luna, in 10. 20. 30-a di pone la regulare; éra de a-ici in colo o data pe septemana, ca si pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiu nile se prîmescu in tôte dîlele.

Pretiuu pentru Ostrungurî'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu trîluniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainelate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu trîluniu 2 fi. in v. a.

Tôte shodieniele si banii de prenumeratione sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului:
Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Inseritiunile se prîmescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrate.
Unu esemplariu costa 15 cr. si se pôte cupetâ in librari'a lui M. Klein jun din Aradu.

Fratelui Pista.

Frate Pista, ai tu minte?
Ba, Dieu, tu nu ai
Nice câtu unu bobu de linte,
Nici atât'a n'ai!
Si esci orbu, nu vedi 'nainte
Cum te prâpâdesci;
Frate Pista,
Frate Pista,
Dómne, prostu mai esci!

Mie-mi pare reu de tine,
Inse ce sâ facu?
Déca nu asculti de mine,
Trebue sâ tacu!
Eu ti-asî face tie bine,
Dér tu-mi faci totu reu; —
Frate Pista,
Frate Pista,
Vai de capulu teu!

Vedi, tu me silesci pre mine
Si pruncuti mei,
Ca sâ fiu si eu ca tine
Si ca pruncii tei
Si placê-ti-ar?! Ei, cà bine
Sciu eu ce gandesci!
Frate Pista,
Frate Pista,
Si viclênu cam esci!

Tu totu iai si adi si mane
Din dreptatea mea,
Si-ai luâ tu de la mine
Tôte, — de-ai potea;
Inse nu me temu de tine

Pone ca traiesci!
Frate Pista,
Frate Pista,
Mare mesteru esci!

Tu ai vre, sâ fii domnu mare
— Pe revasiulu meu, —
Si sâ amblii totu calare,
Sâ-ti fiu sluga eu!
Dér l'asiâ domnia mare
Cum mai si gandesci?! . . .
Frate Pista,
Frate Pista,
Mare prostu mai esci!

Tu nu respectezi pre nime,
Si esci inganfatu.
Ca celu ce-a fostu in vechime
Necivilisatu.
Ca de draculu fugu de tine
Ómenii modesti
Frate Pista,
Frate Pista,
Oh selbatecu esci!

Toti crestinii cu cultura,
Toti au propasitu;
Dér tu mica bucatura
Ti-ai mai insusitu!
Tu si adi esci casca-gura,
Mâcar te falesc!
Frate Pista,
Frate Pista,
Tu totu Pista esci!

La examenulu preparandiloru gr. or. romani in A.

Nemoiénu (profesoru de limb'a magiara la cursulu su-pletoriu pentru investiatorii populari aplicati; a-ci numai ca óspe benevolu, si, ca atare, da si elu o intrebare:)

„En spune-mi DTA, candu vei fi investiatoriu, in ce limba vei avè sà vorbesci cu scolarii DTele?“

Preparandulu se gaudesce — — —

Gur'a-satului (ca óspe benevolu, ii sioptesce cu voce:)

„In limb'a — magiara!....“

(Dlu Nemoiénu se aflà pucinu atiusu, éra publiculu erupse in risete.)

(§.)

Holteiulu modernu.

— In balu. —

Coconiti'a mea mandrutia, —
Tinde-mi in cóci cea manutia,
Si te scóla 'n petiórele,
Sà te apucu pe la sifele . . .
A-poi tiene
Dupa mine,
Sà facemu unu — — hopa, hopa,
Càtu sà treséra si pop'a;
Si s'alergàmu róta, róta:
Sà se misce lumea tóta!

Mandrulica, frumosica, —
Sàri in susu si te ridica;
Nu te teme de nemicu,
Cà-ci esci in mani de voinicu.
Te l'pesce
Omenesce

D'alu meu sinu, si — hopa, hopa,
Càtu sà sara chiaru si pop'a, —
Si s'alergàmu róta, róta:
Sà se mire lumea tóta.

Dómne sfinte, — fia-ti mila,
Si-mi da asiá o copila;
A-poi fa-ni unu balu mare,
Care capetu nici-candu n'are,
S'avemu vreme,
De cu vreme,

Sà facemu totu — hopa, hopa,
Càtu sà se mire si pop'a; —
Si-alergandu totu róta, róta: —
Sà se 'nhólbe lumea tóta!

Angerasiu blandu, bunu dragutiu!
Ai tu, séu nu ai, — dragutiu?
De ai: lasa-lu smeiloru.
Cà — éca-ti joru eu — amoru;
Si ca mane,
Séu primane,

Te si petiescu. — — Hopa, hopa. —
Sà se bucure si pop'a; —
Si-alergandu totu róta, róta:
Sà placemu la lumea tóta!

Ér acuma, — copilitia, —
Te rogu sà-mi dai si-o guritia;
Nu-ti fia frica de nime,
Cà-ci ne 'nvertimu cu iutàme:
Tu-mi da mie,
Si eu tie!

Asiá! asiá! — — hopa, hopa,
Sà nu scia nici chiaru pop'a;
Cuprinde-me . . . róta, róta:
Ca sà orbimu lumea tóta!

Si acum'a, — copilitia, —
Multiimescu-ti de guritia,
De 'n bratisiàri si de jocu,
Si de — *marele norocu*

Dér 'nainte

Trei cuvinte:

Ai tu bani ? ? ? ! — Càci — hopa, hopa; —
Eu sum de 'nsuratu, dér — tropa:
Déca n'ai: hai — róta, róta:
Sà — nu scia lumea tóta . . !

p. h. c.

Sciri d'ele-grabnice.

— Priu bunavointi'a drotariului natiei Marculetiu cu pérulu cretiu. —

Micàlac'a: Fala mare. Examenulu baietiloru de la scól'a mare slabu. Pop'a Crrr inse totu mai crrree a-sup'a investiatoriloru din alte sate, ca cum densii nu ar face sporiu indestulterioru. Si la noi se dice proverbiulu: Ciufulu ciufulesce lumea.

Parisu: In taber'a bonapartistiloru plansu cu risu. S'a datu la ivéla, cà de copilulu Lulu a remasu unu copilasiu Lulusioru.

Versailles: Ministrulu de resbelu a refusatù maresialiloru: Mac-Mahon, Canrobert, Leboeuf si amiralului Jurieu, facultatea de a potè merge la inmormntarea lui Lulu in Chislehurst. Acést'a s'a intemplatu in Franci'a „*liberale*,“ ér nu intre zuluni. Interdicerea inse se va eludá in acelu modu, cà densii voru face o papusia dupa chipulu si asemenarea lui Lulu, si-i voru arangiá o nóua inmormntare — basí in Franci'a.

Novi-bazaru: Poporulu de a-ici i s'a urítu a acceptá pre ostr-ungureni de pe virfulu muntiloru si de prin tufisie, totu cu braciéle *intinse*. Voru a tramite o interpelatiune catra Andrasi: déca are de gandu sà faca o preamblare militaria, pe la ei, ori nu? Sà se dechiare in terminu scurtu, si sà nu-i mai tiena de nàrodi.

Parisu: Afiandu „Alianti'a israelita,“ cà romani nu voru a emancipá pre ovroi cu hapt'a, a decisu, a mai eliberá din comptoarele sele câte-va milione de — *note* la adres'a diplomatiloru europeni, spre a-i amenintiá cu taierea impregiuru.

Londr'a: Si o Banca de asigurári de a-ici deplange cu amaru mórtea fenerului Lulu, cà-ci densulu inainte de ce a plecatu contr'a zuluniloru, si-a fostu asicuratù viéti'a pe 30,000 puncti sterlingi.

Respectarea legiloru magiare de cei ce le facu.

Pe hartia:

§-lu 27. articlulu XLIV. din anulu 1868.

„Ba chiaru va staruí guvernulu statului, ca pentru oficiele de tiéra judecatoresci si aministrative, si *eminaminte pentru posturile de prefecti* (comiti supremi), dupa posibilitate, *sà fia denumiti individi din diferitele nationalitati cu cunoscinti'a perfecta a limbelor trebuintiose* si apti si din alte privintie.“

In aplicare:

In generalu: districte (comitate) sunt o multime, in cari predomina elementulu romanu nu numai prin numeru si posesia, dér chiaru si prin intielegintia, cu tóte aceste inse nu se afla unu singuru districtu cu unu prefectu din nationalitatea romana; éra

in specialu: in districtulu Aradului avuràmù pre némtiulu magiarisatu *Szen-de (nascutu Frummer) Béla*, cu pucina cunoscintia de limb'a romana, lui ii urmá a-poi magiarulu *Aczél Péter* fore cunoscinti'a limbei romane; dupa elu acum magiarulu de legea calvina *Tabajdy Károly*, care asemenesce nu scie nemicu o-data romanescu, ba plane — pre cum se aude — nici cà voiesce sà scie.

Moralulu:

— Ai furatu o gâsca, impinsu de cea mai mare lipsa, cã-cî pruncii ti-periau de fîome? *esci osenditu la 3. lune de inchisore, fiindu-cã ai atinsu dreptulu unui individ, garantatu prin lege.*

— Ai cãlcatu o lege amînistrativa-politica, ce garantéza dreptulu unui poporuintregu? *esci aplaudatu ca mare patriotu!....* (§.)

Invetiatoriulu sî scolariulu.

Ionutiu este elevu nepacinicu, lu-manca pelea pré de multe ori; de aceea sî invetiatoriulu lu-cam scarpãna din candu in candu. Intr'o di se 'ntelnesce Ionutiu cu invetiatoriulu, sî nu-lu saluta, facendu-se, cã nu-lu obsérva; dar insedaru, bietulu Ionutiu nu potû scapã nevediuu, ast'a o recunoscû sî elu. Destulu, cã mane di mergendu Ionutiu lascóla, invetiatoriulu furiosu ilu întréba:

— *D'a-poi tu, strengariule, de ce nu ti-ai luatu ieri pâlarî'a din aintea mea?*

„*N'am cutezatu, domnule invetiatoriu, cã-cî crede-am, cumcã esci maniosu pe mine, sî a-poi scîi bine, cã ómenii, cari traiescu in mania — nu se saluta unulu pre altulu,*“ — *respunse intieleptulu Ionutiu.*

(L.)

Tand'a si Manda.

T. Vai, cã superatu mai e „*Gur'a-satului*“ pe guvernulu magiaru!

M. Óre pentru ce e éra superatu pe elu?

T. D'a-poi pentru cã neci acum n'a denumitu prefectu romanu pentru comitatulu Aradului; sî vedi, díce densulu, cele 3½. milióne de romani, ce se afla in tiér'a nóstra, ar fi fostu vrednici incãi de atãt'a bagare de séma.

M. Ei, dér guvernulu magiaru a buna sém'a voiesce sã faca ce-va mai multu pentru romani.

T. Óre, mãi, cu ce sî-ar poté tocmî smint'a?

M. Dér n'ai auditu, cã morî sî unu ministru: baronulu Béla de Weinkheim, celu preste cruci sî stele?

T. Ba, da.

M. Ei vedi, eu credu, cã in loculu lui va pune acum unu romanu, cã-cî sî asîé nu a fostu neci unu romanu ministru in tiér'a ungerésca.

T. Vai, cã usîoru credietoriu mai esci, Manda! Dér ce te-a aflatu, sã-ti iai in capu o asîé nãrodia mare, ca ast'a?!.... Cã de cãtu sã faca Tus'a asîé ce-va, mai bucurosu se-ar spendiurã mãcar sî de goronulu lui Horî'a

(S.)

T. Sî-a-poi sã mai díca omulu, cã tiér'a nóstra nu-e bogata, candu are bani de aruncatu in ventu?

M. Ce vorbesci? dóra nu ai cãpiatu?

T. Ba, Dieu, e asîã. Séu dóra cele multe mii de zgloti, ce s'au votatu pentru dascalii nostri, nu-su bani lapedati in ventu?

M. Nu vorbî neci tu in ventu. Nu sci tu, cã acei bani au menitiune salutarã pentru invetiatori, sî adeca. miile sunt midilócele pentru invetiarea limbei magiare:

T. Da, miile regimului sunt midilóce fôrte potrivite pentru sormanii invetiatori, ca sã se mai póta preamlã cãtu e diu'a pe stradele Aradului, sã se mai distraga, cã-cî sî asîã au obositu cu scól'a.

M. D'a-poi atuncî candu invétia ei limb'a moderna?

T. La a dou'a venire.

T. Dér incãtro o mai iei, Mando?

M. La sfint'a biserica.

T. D'a-poi cu asîé acastiste mari?

M. Asîé; — nu-su aceste cãrti de rugatiune.

T. Déra?

M. Dictionarie latinesci, mãi!....

T. Ei, sî ce-ti trebueiscu dictionariele in biserica? Mi-vine, sã ridu de tine; Dieu, asîé.

M. A-poi mi-fôrte trebueiscu, cã-cî s'a vestitu, cã adi éra va predicã unu popa de ai nostri.

(S.)

Rugare deschisa.

Cãtrã domnulu parinte Gavrilu Bodea capelanu, cel'a ce se numesce sî pop'a prostiloru, in A.

De óre ce ceia-l-alti dni preoti ai nostri pone acum in dóue ronduri, tare frumóse predicî sî invetiaturi au datu — pentru domnii nostri cei invetiati, éra noi fôrte pucînu amu intielesu din ele: din privinti'a privintieloru, ca sî noi, multîmea parochieniloru de aici, sã ne potemu impartesi sî indulcî de nisce invetiaturi frumóse sî trebuintióse, cu tóta cinstea te rugãmu, ca acum Santi'a Tu sã-ti iai ostenéla a predicã — sî pentru noi, cei ce suntemu poporu simplu sî necarturariu.

Aplecati fii sufletesci:

× Avramu Pecurariu,

× Gligoru Birisîu, celu betranu,

× Ionu Dum'a

× Georgiu Bodea

× Pavelu Danu sî ceia-l-alti, plugari romani, din A. sî ómeni de baserica.

Sarutarea.

Toti in lume se saruta,
Toti primescu acest'a daru;

Unii cu silintia multa,

Altii lu-capeta 'nzãdaru;

La-unii gustulu li se duce,

Sãrutãri déca primescu,

Altii díce, cã-ar fi pré díse,

Sî-lu marescu, ilu prémãrescu.

Vino, vino copilitia,
 Ca să-ti furu eu unu sarutu
 De pe-a ta dulce guritia,
 Ce-o iubescu atât de multu;
 Si-ti voi spune eu indata:
 Că sărutulu infocatu
 A potutu numai să-mi placa,
 Si de totu m'a farmecatu.

(L.)

A V I S U.

Cătră profusiorulu de iconomia, séu cătră dom-
 nulu cu cépa 'n bătă, in A.

Fiindu-că se apropia tempulu si vremea aceea, can-
 du da va bunulu Ddieu, ca cép'a si usturoiulu, sedite
 de D Ta — la mai inalta poruncéla — in loculu dfe-
 cesei de lunga baseric'a romana din oraslu, să fia
 cópte, si să-ti iei rodulu ostenelelor DTele si a beti-
 loru preparandi robiti: inainte te facemu bågătoriu
 de séma, ca si pre noi să ne impartestesci din ele,
 pe cătu va fi cu cuviintia, că-ci bine se scie, că si
 noi amu fostu intru mare ajutoriu, de au crescutu,
 fiindu-că de câte ori amu trecut pe lunga acelu
 loçu, totu de a-un'a ne-a prinsu mil'a de plantele
 DTele, aflandu-le palite de arsiti'a sórelui si de go-
 noiulu locului in care s'au seditu, si ca să face-
 mu si noi unu bine acelu nevinovate plante, *uda-
 tu-le-amu*, Dóme, *vehementu*, prin gratiile
 de lemn, cu cari sunt ingradite, binecuventandu-le
 si pre ele, ca să crésca si să se marésca, dér si
 pre cei ce le-au seditu, ca să aibe gustu pentru
 ele!...

Asceptămu, să stai dreptu chiaru si din spate
 in faci'a dreptei nóstre cereri. Ori déca socoti, că
 din capulu DTele nu ai fi vrednicu de a rafui soco-
 tél'a nóstra, a-poi ia-ti putere de la mai marii DTele,
 dér celu multu in terminu de 10. díle; că-ci altcum
 te bågămu in fiscalăsfu, si ti-luămu tóta cép'a si
 tóte câte in esecuti'a, ba chiaru si loculu, de nu-i
 mai puté sedí in elu pe anulu viitoriu.

Sà nu fii increditu in grosimea DTele; că-ci
 affá vomu noi fiscalăsfu si mai grosu decâtu DTa,
 in care vei incape comodu.

Sà-ti fia de bine!

Ai DTele

companisti:

Servitorii publicii,
 cari in turcesce se numescu: *hamali,*
 ér in ungresce: *hordári.*

Gur'a lumii.

(*Lege pentru sporirea nasceriloru.*)

Dnulu Laroche-Joubert a depusu, in camer'a Fran-
 ciei, unu proiectu de lege cu scopu d'a provocá crescerea
 nasceriloru.

Acestu proiectu propune, ca ori-ce cetatiénu fran-
 cesu, care in momentulu d'a intrá in armata, va fi tata
 a duoi copii, legitimi bine intielesu, va fi dispensatu
 de ori-ce servitiu activu.

Ori-ce cetatiénu, care va avé 3. copii, va fi dispen-
 satu de servitiu in reserva.

Ori-ce cetatiénu, care va avé 4. copii, va fi dis-
 pensatu de ori-ce servitiu.

— Auditi ovrei d'in Romani'a?! Poftimu déra cu
 poter'a in Franci'a, că-ci voi sunteti fórte spornici, si
 a-poi legea ast'a ar fi fórte buna pentru voi!... (§.)

(*Ce póte unu omu.*) „Times“ anuncia unu
 faptu fórte caracteristicu si care ar fi de necreditu,
 déca n'ar fi constatatu pr'intr' unu reportu medicalu
 oficialu.

Éta acelu faptu:

In spitalulu de alienati „Prestwich-Asylum“ d'in
 Londr'a a moritu de curendu unu alienatu, in alu
 carui corpu s'au gasitu 1841. obiecte, si adica 20.
 catarame, 14. bucatiele de sticla, 10. petricele, 3
 bucăti de sfóra, 1. bucata de arama, 1. sula, 1. acu
 9. nasturi de arama si 1782. cuie....

Elu avea man'a d'a inghití totu ce vedea.

— Stau bunu inse, că legile magiare neci acestu
 nesdravenu nu le-ar fi potutu mistuí....

(§.)

(§.) Alisandru, nu celu mare, ci celu ce din loco-
 tenentu in armat'a prusaca cu o saritura se facú prin-
 cipe domnitoriu, colinda acum pe la curtile europene,
 sióptindu la urechile mariloru puteri, că Dobrogea face
 parte naturale din teritoriulu tiei se, si prin urmare
 nu are să remana Romaniei.

— Frumosu o mai incepe noulu vecinu alu
 Romaniei.

— A-poi dá, in modu *vulgaru*, că-ci alu *vulga-
 riloru* voevodu este!

De pe la cas'a satului.

„*Fruindia verde de secara*“ si „*Contractulu*“ sunt nisce incercari
 primitive, confuse si nesárate! —

Dedicatia apostolului Pavelu: ajungu déjà cele ce s'au pulicatu. Sà
 nu se dee totu pe o córda.

Tand'a si Mand'a in materi'a legii nóue pentru magiarisare: sunt
 pré seriosí. A-poi dis'a Mandei, că „mance-si legea, dér eu sciu că nu
 mi-oiu lasá copilasulu de batjocura la nime . . .“ nu se va poté im-
 plini, că-ci dupa ast'a lege stapanitorii cu feliu de feliu de pedepsi voru
 silui pre parinti, ca să-si mane pruncii la scóla. Au si ei minte, ca să
 nu lase a se paralisá legea lor cu svaturi d' al' de lui Mand'a.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietori:u **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariutu lui Stefanu Gyulai in Aradu.

Specia. Dnu Franciscu Hofbu Longinu avocat